

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta (HE 156/2025 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- finanssiasiantuntija Jussi Kiviluoto, valtiovarainministeriö
- teollisuusneuvos Sampsa Nissinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Valtteri Klemetti, Verohallinto
- toimitusjohtaja Pasi Kuokkanen, Suomen sähkönkäyttäjät ry
- veroasiantuntija Tiina Ruohola, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- toiminnanjohtaja Eero Haapalehto, Energiakaupungit ry
- asiantuntija Sampo Seppänen, Energiateollisuus ry
- hallituksen jäsen Eero Lindqvist, Finnish Data Center Association ry
- maajohtaja Antti Järvinen, Google Finland Oy
- professori Jukka Manner, Aalto-yliopisto
- selvityshenkilö Veli-Matti Mattila

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- ympäristöministeriö
- Kainuun liitto
- Paikallisvoima ry
- Suomen uusiutuvat ry
- XTX Finland Oy
- Hyperco Oy

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi eräitä lainkohtia sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetusta laista.

Lainkohdat kumoamalla konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotettu muutos nostaisi konesaleissa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta.

Ehdotettu muutos lisäisi valtion sähköverotuloja vuositasolla 47 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla. Koska muutos tulisi voimaan vasta 1.7.2026, sähköverotuloja kertyisi vuodelta 2026 noin 24 miljoonaa euroa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksessä ehdotetaan, että konesaleissa käytettävä sähkö siirretään alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I 1.7.2026. Muutoksen on arvioitu lisäävän valtion sähköverotuloja vuodelta 2026 noin 24 miljoonaa euroa. Esityksen mukaan valmisteverojen tilitysten ajoittumisesta johtuen valtion talousarvion mukainen kassaperusteinen verotuotto nousee noin 16 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Verotuen poiston valmisteverotuloja lisäävän vaikutuksen arvioidaan esityksessä olevan vuositasolla noin 47 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasolla. Konesalien ennustetun sähkön kulutuksen kasvun seurauksena vuositason verotuottovaikutus kasvaisi ajan myötä. Verotuen poiston valmisteverotuloja lisäävän vuositason vaikutuksen arvioidaan olevan noin 56 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla ja noin 74 miljoonaa euroa vuoden 2029 tasolla.

Sähkön veroluokkien välinen ero on valtiontukea, joten alempaan veroluokkaan oikeutetut toimijat ovat valtiontuen saajia, joita koskevat EU:n valtiontukisäännöt.

Esityksessä on arvioitu, että sähköverotuen poistaminen nostaisi konesalitoimintaa harjoittavien yritysten kustannuksia verotuen poiston verran. Koska konesalien lopputuotteiden markkinahinta määräytyy pääosin kansainvälisillä markkinoilla, konesalien ei oleteta pystyvän viemään kustannuksia lopputuotteiden hintoihin ainakaan täysimääräisesti. Siten konesalitoimintaa harjoittavien yritysten voitot ennen yhteisöveroa alenisivat kutakuinkin verotuen poiston verran, minkä takia yhteisöverotulot alenisivat vuoden 2027 tasolla arviolta noin 11 miljoonaa euroa nykyisin mukaisella yhteisöveron tasolla. Siten ehdotetun muutoksen julkista taloutta parantavan

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp

vaikutuksen esityksessä arvioidaan olevan vuonna 2027 nettomääräisesti noin 45 miljoonaa euroa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa useat tahot kritisoivat datakeskusten sähköveron kiristymistä tuoden esille muun muassa suunnitteilla olevien datakeskusinvestointien vaarantumisen sekä ylipäättään Suomen aseman heikentymisen investointikohteena. Kuulemisessa on tuotu myös esille verotuksen ennakoitavuuden heikkeneminen, minkä on nähty pienentävän Suomen houkuttelevuutta investointiympäristönä. Esille on tuotu myös datakeskusinvestointien alueellinen merkitys sekä myös hukkalämmön hyödyntämisen merkitys kunnille.

Kuulemisessa on nostettu epäkohtana esille se, että datakeskuksia ei sähköverotuksessa kohdella kuten muuta teollisuutta. Tältä osin valiokunta toteaa, että datakeskustoiminta ei kuulu toimialaluokituksen mukaan teollisuuteen vaan palveluihin, jotka kuuluvat yleisen sähköveroluokan I piiriin kotitalouksien tapaan.

Esityksen mukaan viime vuosina merkittävästi kasvanut kiinnostus konesali-investointeihin Suomeen selittyy suurimmaksi osaksi Suomessa tarjolla olevasta edullisesta ja puhtaasta sähköstä, vakaasta sähköverkosta, puhtaasta vedestä ja viileästä ilmastosta. Hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuden kaukolämmön tuotannossa tai muussa toiminnassa tarjoavat konesaleille liiketoimintamahdollisuuksia konesalitoiminnan lisäksi. Datakeskusinvestoinnit ovat kansainvälisesti voimakkaassa kasvussa, minkä on kuulemisessa nähty johtuvan etenkin tekoäly- ja pilvipalvelumarkkinan kasvusta, joka edellyttää kasvavaa palvelinkeskuskapasiteettia.

Esityksessä on tuotu esille konesalitoiminnan sähköintensiivisyys ja pääomavaltaisuus, jossa investointikustannuksista merkittävä osa on ulkomaista alkuperää olevia laitteistoja ja jossa työpanoksen osuus operointiaikana on pieni. Tällöin vaikutukset sijaintimaan työn kysyntään ja niiden käyttöajaltaan tuoma nettoarvonlisäys kansantalouteen ovat todennäköisesti vähäisiä, mutta yksittäisen kunnan kohdalla vaikutukset näyttäytyvät todennäköisesti positiivisemmilta.

Konesalien tulevaan sähkön kulutuksen määrään liittyy esityksen mukaan suuri epävarmuus. Tähän liittyen viitataan valtiovarainministeriön energiaverotuloennusteen taustalla olevaan työ- ja elinkeinoministeriön tuottamaan energiataseeseen, jonka mukaan konesalien sähkön kulutuksen arvioidaan nousevan noin 3,8 terawattituntiin vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaisi konesalien verotuen nousua noin 83 miljoonaa euroon vuonna 2030. Esityksessä myös viitataan julkisuudessa kerrottuihin useisiin konesaleihin liittyviin investointihankkeisiin, jotka toteutuessaan voivat potentiaalisesti nostaa Suomen sähkön kulutusta merkittävästi enemmän. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille kantaverkkoyhtiö Fingridin sähkönkulutusennuste, joka toimii kantaverkon suunnittelun pohjana ja jonka mukaan Suomen sähkön kulutus kasvaa nykyisestä 83 terawattitunnista 123 terawattituntiin vuoteen 2030 mennessä ja 159 terawattituntiin vuoteen 2035 mennessä, sekä todettu, että sähkönkulutuksen kasvusta merkittävä osa johtuisi konesalien sähkönkulutuksen kasvusta.

Suomen asemaa ja vahvuuksia datakeskustoimialan kansainvälisessä kilpailussa sekä datakeskusten vaikutuksia talouteen, sähköjärjestelmään, ympäristöön ja turvallisuuteen on

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp

tarkasteltu Datakeskusten tiekartta -hankkeessa. Hankkeen loppuraportin mukaan Suomen tulisi pyrkiä saamaan oma osuutensa seuraavien vuosien aikana tapahtuvasta datakeskusten investointiaallosta ja myös varmistaa, että datakeskukset tuovat parasta hyötyä Suomelle (ns. korkean lisäarvon datakeskukset). Loppuraportissa kiinnitetään huomiota myös datakeskusten määrän voimakkaan kasvun mahdollisiin vaikutuksiin sähkön hintaan sekä tarpeeseen datakeskusten osallistumisesta energiatuotannon kasvattamisen lisäksi myös sähköjärjestelmän häiriöttömän toiminnan varmistamiseen. Tältä osin loppuraportissa esitetään toimenpide-ehdotuksena fossiilittoman jouston järjestelmää.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää esityksessä ehdotettuja muutoksia tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on toteuttaa hallituksen linjat verotuottojen lisäämiseksi.

Valiokunta toteaa kuitenkin, että datakeskusinvestoinnit ovat kansainvälisesti voimakkaasti kasvussa ja datakeskusten keskittyminen on globaali megatrendi. Datakeskustoiminta on luonteeltaan uudenlaista toimintaa, jolla on erityisesti aluetaloudellisia vaikutuksia Suomessa. Kuten kuulemisessa on tuotu esille, Suomella on luontaista kilpailuetua datakeskushankkeista kilpailtaessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että datakeskus-investointien kehitys Suomessa on hallittua siten, että Suomeen saadaan lisäarvoa tuottavaa datakeskustoimintaa. Datakeskuksiin liittyy myös mahdollisuus hukkalämmön hyödyntämiseen.

Valiokunta viittaa hallituksen tiedotteeseen 23.10.2025, jossa hallitus on ilmoittanut, että se varmistaa Suomen kilpailukyvyn kansantalouden ja kokonaisedun kannalta hyödyllisten datakeskusinvestointien toteuttamiseksi. Tiedotteen mukaan hallitus valmistelee tiekartan suositusten pohjalta tarvittavan tukimallin tavoitteen saavuttamiseksi. Fiskaaliset vaikutukset voivat olla enintään nykyisen sähköverotuen suuruiset. Tiedotteen mukaan hallitus päättää valmistelun päälinjoista mahdollisimman pian tiekartan valmistumisen jälkeen. Hallituksen tavoitteena on, että tuki on voimassa syksyllä 2026.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta on 5.12.2025 tehnyt linjauksen määräaikaisen valtiontukiohjelman valmistelemisesta datakeskuksille. Asiaa koskevan tiedotteen mukaan hallitus valmistelee datakeskusten tiekartan suositusten pohjalta uuden valtiontukiohjelman kansantalouden ja kokonaisedun kannalta hyödyllisille datakeskuksille. Valmistelun lähtökohtana on määräaikainen, kymmenen vuoden veronpalautustuki, joka perustuu datakeskuksessa kulutettuun sähköön. Palautuksen vaikutus verotuottomenetyksiin on enintään 30 miljoonaa euroa. Tiedotteen mukaan lainsäädäntö valmistellaan siten, että se tulee voimaan 1.7.2026. Valmisteltavan tukiohjelman yksityiskohtaiset ehdot täsmennetään ja ehtojen yhteensopivuus EU:n valtiontukisääntelyn kanssa varmistetaan osana valmistelua.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tukimalli otetaan käyttöön talouspoliittisen ministerivaliokunnan tekemän linjauksen mukaisesti.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 156/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 5.12.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
jäsen Otto Andersson r
jäsen Markku Eestilä kok (osittain)
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Pauli Aalto-Setälä kok (osittain)
varajäsen Janne Jukkola kok (osittain)
varajäsen Riitta Kaarisalo sd
varajäsen Krista Mikkonen vihr
varajäsen Nasima Razmyar sd (osittain)
varajäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

Vastalause 1 /sd

Perustelut

Hallitus esittää sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muutoksia, joihin sisältyy myös datakeskuksiin kohdistuva sähköveron korotus 44-kertaiseksi. Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä korotus on kokonaistaloudellisesti haitallinen ja lyhytnäköinen.

Ensinnäkin muutos on haitallinen investointiympäristön ja kilpailukyvyn kannalta. Datakeskukset ovat mittavia, pitkäikäisiä investointeja, jotka kytkeytyvät koko digitaalisen talouden arvoketjuun (pilvipalvelut, teollinen data, tekoäly, kyberturva). Investointeihin vaikuttavia veromuutoksia ei pitäisi tehdä hätäisesti ja tempoillen.

On kuitenkin perusteltua asettaa alemmalle verokannalle energiajärjestelmän toimivuuden kannalta tärkeitä reunaehtoja ja oikean suuntaisia kannustimia. Suuret datakeskukset voidaan ohjata osallistumaan kysyntäjoustoon, hukkalämmön talteenottoon tai toimimaan varavoimana. Näin uudet investoinnit saataisiin tukemaan sähköjärjestelmän tasapainoa ja kaukolämmön päästövähennyksiä. Tämän lisäksi veroedun ehdoksi voisi määrittää TKI-toiminnan ja henkilöstöminimin.

Alueellisesti datakeskukset tuovat kiinteistö- ja yhteisöveropohjaa sekä alihankintaketjuja.

Verotuksen tulisi kannustaa energiatehokkuuteen, hukkalämmön hyödyntämiseen ja kysyntäjoustoon — ei nostaa tasoa, joka heikentää sähköistyvien palveluinvestointien kannattavuutta.

Edellä mainituin perustein katsomme, ettei datakeskuksiin kohdistuvaa sähköveron korotusta tule toteuttaa. Tarkoituksenmukaisempaa on säilyttää datakeskukset alemmassa sähköveroluokassa ja kohdentaa ohjaus energiatehokkuus- ja hukkalämpöehtoihin, kysyntäjoustosopimuksiin ja TKI-painotuksiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen HE 156/2025 vp sisältyvä lakiehdotus hylätään,

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskunnalle selvityksen datakeskusten verokohtelun ja ohjauskeinojen kokonaisuudesta, jossa kytketään alempi sähköveroluokka

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 1

sitoviin energiatehokkuus-, hukkalämmön hyödyntämis- ja kysyntäjoustoehtoihin sekä tutkimus- ja kehityshenkilöstön määrään.

Helsingissä 5.12.2025

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Riitta Kaarisalo sd
Aki Lindén sd
Nasima Razmyar sd

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 /vihr

Perustelut

Hallituksen esityksessä siirretään konesaleissa käytettävän sähkön vero alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I. Muutos lisäisi valtion sähköverotuloja vuositasolla 47 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla.

Julkisen talouden tilanne on haastava ja valtio velkaantuu nopeasti. Vihreät pitää perusteltuna, että julkisen talouden tulopohjaa vahvistetaan tarkastelemalla kriittisesti erilaisia verojärjestelmän poikkeuksia. Konesalien verotuen poistoa puoltaa erityisesti se, että valtiovarainministeriön ennusteessa verotuen on arvioitu nousevan noin 83 miljoonaan euroon vuonna 2030. Arvioon liittyy myös merkittävää varovaisuutta, ja mikäli kaikki tällä hetkellä esiselvitys-, suunnittelu- tai rakentamisvaiheessa olevat konesalihankkeet toteutuisivat, voisi verotuen määrä nousta HE-luonnoksen mukaan jopa 350 miljoonalla eurolla.

Samaan aikaan Suomen tulee houkutella vihreän siirtymän investointeja. Alempi sähköveroluokka ei ole kuitenkaan ainoa keino houkutella datakeskusinvestointeja Suomeen. Kuten esityksessä todetaan, Suomen keskeisiä kilpailukykytekijöitä ovat muun muassa edullinen ja puhdas sähkön tarjonta, vakaa sähköverkko, puhdas vesi ja viileä ilmasto, digitaalinen infrastruktuuri sekä hukkalämmön hyödyntämismahdollisuudet.

Osana veromuutosta on sovittu uuden tukimekanismin luomisesta datakeskusinvestoinneille. Vihreät pitää tärkeänä, että tulevassa tukimekanismissa on tiukat ympäristökriteerit, jotta investoinnit ovat aidosti vihreää siirtymää edistäviä ja DNSH-periaatteen (do not significant harm, ei merkittävää haittaa) mukaisia. Vihreät myös korostaa, että Suomessa tulee luoda puitteet ja varmistaa investointiympäristön houkuttelevuus luonnonvarojen korkeamman jalostusasteen käytölle, korkean jalostusasteen tuotteiden valmistukselle ja resurssituottavuuden parantamiselle.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hyväksytään kaksi lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että konesalien investointien tukemisen ehtona on, että investoinnit edistävät Suomen kansallisia ja kansainvälisiä ilmastovelvoitteita ja noudattavat DNSH-periaatetta (do not significant harm, ei merkittävää haittaa).

2. Eduskunta edellyttää, että Suomessa luodaan puitteet ja varmistetaan investointiympäristön houkuttelevuus luonnonvarojen korkeamman jalostusasteen käytölle, korkean jalostusasteen tuotteiden valmistukselle ja resurssituottavuuden parantamiselle.

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 2

Helsingissä 5.12.2025

Krista Mikkonen vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 3

Vastalause 3 /vas

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi eräitä lainkohtia sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetusta laista. Lainkohdat kumoamalla konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotettu muutos nostaisi konesaleissa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta. Ehdotettu muutos lisäisi valtion sähköverotuloja vuositasona 47 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla. Koska muutos tulisi voimaan vasta 1.7.2026, sähköverotuloja kertyisi vuodelta 2026 noin 24 miljoonaa euroa.

Konesalit eli datakeskukset ovat matalan arvonlisän vähän työllistävää liiketoimintaa. Datakeskukset ovat nähdäksemme kuitenkin tervetulleita investointeja Suomeen, mikäli ne hyödyttävät yhteiskuntaa maksettujen verojen ja hyödynnettyjen hukkalämpöjen kautta. Erityisen tervetulleita ovat investoinnit, joiden ympärille kehittyä laajempaa ja korkeamman arvonlisän työllistävää toimintaa. Kuitenkaan kaikki Suomeen suunnitellut datakeskukset tuskin voivat toteutua, tai mikäli ne toteutuisivat, voisi sillä olla merkittävä sähköjärjestelmää kuormittava ja sähkön hintaa nostava vaikutus.

Nykyiselle konesalien verotuelle ei ole perusteita ja tuemme hallituksen esitystä verotuen poistosta. Kasvava kiinnostus konesali-investointeihin Suomeen selittyy suurimmaksi osaksi Suomessa tarjolla olevasta edullisesta ja puhtaasta sähköstä, vakaasta sähköverkosta, puhtaasta vedestä ja viileästä ilmastosta. Hukkalämmön hyödyntämismahdollisuudet kaukolämmön tuotannossa tai muussa toiminnassa tarjoavat konesaleille liiketoimintamahdollisuuksia konesalitoiminnan lisäksi. Veronkorotuksenkin jälkeen Suomen sähkön hinta on toimijoille kilpailukykyinen ottaen huomioon muut Suomen vetovoimatekijät. On arvioitu, että konesalien tarve on kasvamassa globaalisti merkittävästi, ja Pohjoismaiden kilpailukyky konesalien sijaintimaina on niin hyvä, että ennen pitkään konesali-investointien määrää Pohjoismaihin tulevat rajoittamaan niiden vaikutukset sähköverkkoihin. Emme näe tarpeelliseksi hallituksen esittämää verotuen poistoa kompensoivaa konesalien uutta tukimallia, johon valiokunnan mietinnössä viitataan.

Konesalien tulevaan sähkön kulutuksen määrään liittyy epävarmuutta. Valtiovarainministeriön energiaverotuloennusteen taustalla olevassa työ- ja elinkeinoministeriön tuottamassa energiataaseissa konesalien sähkön kulutuksen arvioidaan nousevan noin 3,8 terawattituntiin vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaisi konesalien verotuen nousua noin 83 miljoonaa euroon vuonna 2030. Julkisuudessa on kerrottu useista konesaleihin liittyvistä investointihankkeista, jotka toteutuessaan voivat potentiaalisesti nostaa Suomen sähkön kulutusta merkittävästi enemmän. Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän siirtymän investointien dataikkunan mukaan esiselvitys-, suunnittelu-, investointipäätös- tai rakentamisvaiheessa olisi yhteensä 62 konesalihanketta. Jos käynnistyvien uusien hankkeiden sähkötehon tarve olisi yhteensä 3 000 megawattia, tämä tarkoittaisi sähkönkulutuksena 17,5 terawattituntia, jos oletetaan, että konesalin sähkön kulutuksen keskiteho olisi kaksi kolmasosaa

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 3

nimelliskapasiteetista. Tämä merkitsisi noin viidenneksen lisäystä nykyiseen Suomen sähkön kokonaiskulutukseen. Voimassa olevan sähköverolainsäädännön perusteella 17,5 terawattitunnin sähkön kulutus tarkoittaisi noin 380 miljoonan euron lisäystä vuotuisessa sähköverotuessa konesaleille. Vaikka Suomeen mahtuu datakeskuksia, on selvää, että jos kaikki suunnitellut hankkeet toteutuisivat, olisi sillä isoja energiajärjestelmäämme haastavia vaikutuksia ja verotuen määrä nousisi kestäättömän suureksi.

Datakeskukset ovat eri asia kuin datatalous, eivätkä datakeskukset synnytä rakennusvaiheen jälkeen juurikaan työtä Suomeen. Datakeskusten kasvava sähkönkäyttö lisää sähkön kysyntää, luo tarvetta sähköverkkoinvestoinneille ja sähköntuotannon fossiilittoman jouston lisäämiselle. Tämä kaikki luo kuluja ja nostaa sähkön hintaa. Datakeskusten lisääntyminen luo tarvetta uudelle energiantuotannolle ja kaikkeen energiantuotantoon, myös fossiilittomaan, liittyy aina joitain haittoja. Näin ollen on perusteltua, että datakeskukset maksavat nykyistä enemmän veroja ilman uutta verotuen poistoa kompensoivaa tukimallia.

Datakeskusten heikko työllisyysvaikutus ja niiden yhteiskunnalle luomat kulut ja muut vaikutukset perustelevat sitä, että datakeskuksia verotetaan nykyistä enemmän. Näin voidaan varmistaa, että yhteiskunta saa toiminnoista hyötyä ja vastapainoa syntyneille kuluille ja vaikutuksille. Vaikka veroa korotetaan yhteiskunnan saaman hyödyn varmistamiseksi, on datakeskusten tarve globaalisti niin suuressa kasvussa ja Suomella niin paljon suotuisia ominaisuuksia, että on todennäköistä, että datakeskuksia Suomeen rakennetaan jatkossakin myös ilman kompensoivia tukimalleja.

Veron korotusta perustelee datakeskusten vähäiset yhteiskunnalliset hyödyt suhteessa niiden taloudellisiin kustannuksiin ja toisaalta suhteessa niihin riskeihin, joita kasvava datakeskustoimin-ta voi aiheuttaa sähkö- ja energiamarkkinoille. Jos konesalien kasvu aiheuttaa tarpeen fossiilittoman jouston mekanismeille, on konesalien verotukea perusteltua katsoa myös siitä näkökulmasta, tulisiko konesalien maksaa yhteiskunnalle aiheuttamastaan joustotarpeen varmistamisesta. Datakeskusten haasteet liittyvät muun muassa niiden sijoittumiseen, lupamenettelyihin, energiatehokkuuden ja hukkalämmön hyödyntämiseen sekä keskeisesti sähköön ja sähkömarkkinoiden toimintaan, joiden kaikkien ohjaus ja sääntely tapahtuu tehokkaimmin ja vähäisemmin resurssein niitä koskevan jo olemassa olevan sääntelyn puitteissa, ei verotuilla verotuksen yhteydessä.

Tilanteessa, jossa valtion talous on raskaasti alijäämäinen, täytyy kaikkia yritystukia tarkastella kriittisesti. Siksi puolamme sähköverotuen poistoa emmekä kannata uuden datakeskuksille suunnatun yritystuen luomista. Lisäksi esitämme, että datakeskusten verotuki poistettaisiin jo 1.1.2026 alkaen. Tällä olisi vuoden 2026 osalta 23 miljoonaa verotuloja lisäävä vaikutus.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 2 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus) ja

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2025 vp
Vastalause 3

että valiokunnan mietinnön perustelujen kappale 16 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

”Valiokunta toteaa, että hallituksen tulee luopua uuden datakeskusten yritystuen valmistelusta.”

Vastalauseen muutosehdotus

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 5.12.2025

Hanna Sarkkinen vas